

"Ring ümber" musical story

"Sinp" 21. I 1994

selt mitmes proovis. Nähtu jättis tugeva mulje (nende ridade ilmu-des ongi nad ilmselt juba publiku ees käinud). Nende juurde tuleks veel tagasi pöörduda.

Kui juba **Levandi/Parmas** too-vad kaasa tugeva koomikalaengu, siis pärispomm on **Peeter Oja**. Ta kehastab gruusia nimega veidi apardunud, aravõitu, tugeva mehesarmiga bulgaaria skulptorit Boris Adzinidzinadzet. On ürgselt koomiline ja läbinisti näitleja. Üks nendest, kes seda lavastust tugevasti pingestavad. Reaktsioon silmapaistvalt heal tasemel, ühest seisundist teise minek välkkiire. Raske on mõnd tema suurtest et-teastetest eriliselt esile tuua (ar-mukadedusstseenid, skulptuuride tutvustamine kriitikule, tapvalt naljakas duell jne.). Priima!

Koomikas-groteskis ei jää Oja siiski mitte päris ainuvalitsejaks. Meesosaliste poolelt duelleerivad temaga elegantselt kaks **Tõnu** — **Kilgas** ja **Kattai** kriitik Hilaire Jussaci rollis. **Kilgase** teatritöös on see midagi uut: ta ilmub mingi eriliselt koomilise-totra kõnema-neeriga, ülinaljakate intonatsioo-nidega, erilise liikumisplastikaga, Pariisi hästirõivastatud kergatsina ja lõpetab kaelarihmast talutatuna. **Kattai** debüüt Estonia Teatris on paljutootav. Ta ei parodceri, kuid evib mingit sisemist koomika-soont ja nii mõjub kõik, mis ta teeb, naljakalt — heasüdamlikult. Olgu see siis Claudine'i võrgutamine, episood ateljees või muu, eriti aga duell. Ka kõige koomilisema-tes olukordades jääb Kattai här-rasmeheks... nagu Kilgaski.

Eriline osa on täita pesunaistel (**M. Poobus, K. Parmas, V. Kiik, V. Kruusement, K. Andrekson, A. Udras, L. Roos, M. Väli**), särt-sakatel-aktiivsetel-ülemeelikutel kankaanist vaimustunud tüdrukutel, kelle pärast üldse kohut käiak-se ja kes on selle loo käivitajad. Nad on ehtsad ja moodustavad šampanjana sillerdava ansambli. Tants on julge ja aus.

"Can-canis" leidub palju olulisi episoodilisi rolle (siit ka oht laiali-valguvusele!). Mõned ülesanded on ulatuslikumad (Borisi sõbrad-kunstnikud, kohtuseltskond), tei-sed vähem. Aga just need vähem-olulised on andnud võimaluse mit-me meeldejääva tüübi loomiseks. Nimetagem mõnd: Modell (**Tõnis Lepp**), Politseinik (**Karli Kannel-mäe**), Monarhist (**Jüris Žigurs**), Tänavatüdruk (**Marvi Taggo**), Sekundant (**Peeter Karell**).

Niisiis, "Viuldaja" taandus (tegelikult korraldati pealtvaatajate ja Malviuse soovil 12. jaanuaril veel üks, viimane (?) etendus). Publiku ette astus "Can-can". Õige mitu eespool kiidetud tegelast esineb ka uues muusikalis, mille on lavastanud **Ago-Endrik Kerge**. Tahtmatult tekib võrdlusmoment, kuigi materjal erineb. Lihtsalt põnev on vaadata, kuidas artistid teistsugusesse maailma astuvad.

Milline see uus maailm, teine atmosfäär siis tegelikult on?

Kui "Viuldaja", "Kate'i", "West Side'i", "Mehe La Manchast", "Leedi" puhul ei tulegi pähe mõtet, et tükki ennast vaagida, siis "Can-can'i" puhul küll. Ma ei seaks seda siiski nimetatud ritta. Stsenarist Abe Burrows on kokku pannud La Mome Pistache'i ja kohtunik Aristide Forestier'i lausa pygmalionliku armuloo (seejuures on mõlemas rollis nii kujurit kui kaju), pesutüdruk Claudine'i ja bulgaarlasest skulptori Boris Adzinidzinadze ehtsalt tulevärkliku suhte. Lisatud kunstnikueliku *à la* "Boheem" (vahe vaid selles, et nüüd on tegemist hädavarestega ning muusiku asemel on skulptor ja filosoofi asendab arhitekt); toonud sisse abstraksionismi väljajaermise (40 aastat tagasi oli see tõesti moes); "ehtsa" Pariisi atmosfääri saavutamiseks pannud ringlema litsid, modellid, monarhistid jne., teljeks aga siivutule tantsule eluõiguse võitmine (kui neiu oma seelikuserva alt jalakest näidates teeb kellegi õnnelikuks, kas saab see siis olla seadusevastane?).

Kokku saab kõike liiga palju. Kuigi tekstisse on pikitud rohkesti vaimukusi, ei päästa see venivusest. Muide, teksti ja muusikat hakati kärpima juba loomisaastal — 1953. **Ago-Endrik Kerge** võinuks julgelt seda teed jätkata. Mõnedki muusikanumbrid kannataksid välja noa ilma tuuma lõhkumata. Julgesti saab lühendada Claudine'i — Borisi duetti, millesse lõpuks lisandub Jussac; pisut lastenäidendlikku Eedeni aia stseeni; kunstni-

ke kvartetti "Never Never" jne. Etendus ei kaotaks skulptuuride pakkumise pilti lühendades ja vähesel pingeaga apaššide pilti täiesti ära jättes. Praegu venivus tuleneb veel sellestki, et kunstnik **Georg Sander** pole leidnud nippi piltide ülikireks vahetamiseks. Eriti I vaatuses, kus tegevus tiirleb kohviku "Bal du Paradis" esisel, siseruumides, omanikubüroos, taas kohvikus ja selle ees. Vaheriide (mitte eriti lõöv kujundus) kasutamine siin ja läbi terve tüki paneb näitlejad ja vaataja omamoodi raskesse olukorda. Vaheteki langevine võtab pinget maha. Ümberehituspause (tegelikult teevad lavamehed nobedusimesid) paneb leevendama Cole Porteri muusika, mis siin omandab taustmuusika tähenduse. Tajud selgesti, kuidas dirigent **Tarmo Leinatamm** ootab, millal saaks muusika hajutada. Dirigent sütitatakse alles finaali eel. Kui kirjutada lavastajast, siis Kerge on valinud vodevilivõtme, pannes seejuures pedaali tekstiandmisele, milleks tal on täielik õigus. On sündinud vaimukate misanstseenide kaskaad, leide on kuhjaga ja need on põhjalikult lihvitud. Korraga neid vist ei suudagi haarata (kukkumisi/kokkupõrkeid võiks vist vähem olla). Tegelasnõuga on tehtud resultatiivne töö. Esipaari vastastikku teineteise kasvatamine viib usutava finaali: võidab armastus ja ...kankaan. Viimasega seoses: oleks ekstra vahva, kui kõik peategelased (armastajapaarid, kunstnik kolmik, kohtuseltskond jne.) **tõeliselt** tantsiks. Lõpunumber kujuneks siis tõesti muusikalipäraselt efektseks. Praegu mängivad kõige rohkem pesunaiste ja tantsijannade ilusad kleidid.

Estonial oli lavastajale pakkuda hästi sobivaid osatäitjaid, peaosadesse koguni kaks koosseisu. "Can-can'i" täht on endastmõistatavalt **Helgi Sallo**, kes La Mome Pistache'ina peab kohvikut "Bal du Paradis", kuhu tõmbavad külastajaid kankaani tantsivad pesutüdrukud. Sallol ei tule puudu särast/särtsust tolle elus edasi jõud-

nud ja veelgi kaugemale jõuda tahtva naise (kõik müügiks!) kujutamisel. Kui ta ühel ilusal momendil märkab, et on maailma hoopis teisiti nägema hakanud, siis on see väga kaunilt tehtud. Osaterviku seab ta kokku fantastilistest nüanssidest (vt. altkäemaksu pakkumise lugu jne.), laia meeoleoluskaalaga ja (ma ei karda seda sõna!) üleviskamistest — lavastuse võti õigustab seda. Tema lauldes leiduv sõnum jõuab saali. Ma ei mõtle siin võimendust (mille kasutamine tekitab minus küsimusi), vaid läbi meeldiva vokaali tulevat mõtet. Lauljatar ei tekita helisid, ta laulab. Muide, sinna juurde kannab ta veel oivalisi tualette (kunstnik **Mari Ann Ahas**, kelle looming läbi tüki pole stiililiselt siiski ühel tasemel).

Suur üllatus on **Pirjo Levandi** Claudine, pesutüdruk, kes unistab tantsijakarjäärast ning armastab otse looduslapseliku enastmõistetavusega oma skulptorist hädavarrest. **Levandi** lavatee pole veel kuigi pikk ja selle algus oli krobeline. 1993. aastal toimus kolossaalne lahtimine. Juba "Mustlasparuni" Arsena pani teda jälgima. Kust ta küll võtab Claudine'ile endastmõistetava lavalise vabaduse, aktiivsuse ja temperamendi, julguse riskantsemates stseenides (Jussacile kaelalangemine, duelli pilt), mitmekihilisuse (ega hea elu ka paha oleks!), koomika tunnetamise, kostüümikandmise oskuse ja veel loomuliku liikuvuse? Tavaliselt tulevad sellised asjad (meie) teatris alles pärast tugevat lava-praktikat. Lauluüliõpilased ju ei mõista, kui tähtsad on tantsuoskus ja näitlejameisterlikkus.

Sallo vastasmängijaks on **Hans Miilberg**, kes näitab veenvalt missioonitundelise kohtuniku (kas süüdistus Pistache'i ja tema tüdrukute vastu ikka on seadusega kooskõlas?) ümbersündi armunud meheks. Laululiselt meeldiv. Ilmselt on kohtunik Forestier artisti pikas rollireas see kõige-kõigem.

Katrin Karisat, Kai Parmast ja Voldemar Kuslapit samades osades nägin fragmentaar-

Olgu see siis Claudine'i võrgutamine, episood ateljees või muu, eriti aga duell. Ka kõige koomilisemates olukordades jääb Kattai härasmehiks... nagu Kilgaski.

Eriosa on täita pesunaistel (**M. Poobus, K. Parmas, V. Kiik, V. Kruusement, K. Andrekson, A. Udras, L. Roos, M. Väli**), särtsakatel-aktiivsetel-ülemeelikutel kankaanist vaimustunud tüdrukutel, kelle pärast üldse kohut käiakse ja kes on selle loo kaivitajad. Nad on ehtsad ja moodustavad sampanjana sillerdava ansambli. Tants on julge ja aus.

"Can-canis" leidub palju olulisi episoodilisi rolle (siit ka oht laialivalgavusele!). Mõned ülesanded on ulatuslikumad (Borisi sõbrad-kunstnikud, kohtuseltskond), teised vähem. Aga just need vähemolulised on andnud võimaluse mitte meelde jääva tüübi loomiseks. Nimetagem mõnd: Modell (Tõnis Lepp), Politseinik (Karli Kannelmäe), Monarhist (Jüri Žigurs), Tänavatüdruk (Marvi Taggo), Sekundant (Peeter Karell).

* * *

Nii on "Can-can" siis episoodiderohke, rea õnnestunud suurrollidega muusikaline komöödia. Cole Porteri muusikas kuuled ilmselt kaht hästieristatavat poolust — praeguseks juba naiivse võitu, Pariisi atmosfääri markeeriv, puhk-pillitambriiline ja teisalt *evergreen*'id ("C'est Magnifique", "I love Paris" jt.). Kui ikka **Sallo** või **Karisma** alustab "I love Paris in the springtime, I love Paris...", siis kipud vägisi kaasa laulma.

Üldse on too La Blanchisserie katusepealne pilt etenduse sündmuste ja meeolude poolest rikkaim, kõigi komponentide poolest tugevaim. Jääb üle veel väike kohtuistung ja siis... kankaanitama!

Ago-Endrik Kerge lavastus on ausalt meelelahutuslik, lõõgastust pakkuv. Unistus ontlikust ajastust, millal miski võis kedagi veel šokeerida.

HEINO AASSALU